

Anskaffelse av klimavennlige fergesamband i Hordaland fylkeskommune (2015-20) v1.0- juli 2019

0. Bakgrunn

I 2015 har Norge bare en el-ferge, Ampere. Den første ladbare hybridfergen hadde enda ikke blitt bygd – kom i 2017. Hordaland vil bytte ut 20 ferger som betjener 17 fergesamband med over 700 daglige fergeavganger. De nye fergene er hybrid ferjer, men er planlagt med helelektrisk drift i normalsituasjon. Alderen på inneværende fergeflåte er i gjennomsnitt 28 år, og de fleste kontraktene går ut i 2020. De 20 eksisterende fergene i 2016 medførte CO₂-utslipp tilsvarende de ca. 800 bussene i Hordaland. I oversikten fra Menom fra 2016 er CO₂ utslippene fra ferjer i Hordaland totalt stipulert til ca. 64.000 tonn CO₂, og Hordaland er det fylket med størst CO₂ utslipp fra ferje og hurtigbåt i Norge.

1. Nåsituasjonen i 2016

Politisk forankring ble sikret i Fylkesutvalgets vedtak 29.01.15 som lå til grunn:

«Fylkesutvalget har som målsetning at ferjeflåten i neste generasjon kontraktar vert fornya og at ferjedrifta skal bli meir driftssikker og miljøvenleg. Ein føresetnad at:

- a) Ein miljømodell vert lagt til grunn, med krav om lågutslepp. Nullutsleppsteknologi vert førebudd der dette kan forsvarast teknologisk og økonomisk. Modellen må likevel tilpassast forventningar om statleg tilskot, utvikling i kostnadsnivå og teknologi»*

I år senere forankret Fylkesutvalget vedtaket frå 2015 ytterligere, ved å sette krav til miljø i konkurransegrunnlaget. Tre ambisjonsnivå knyttet til minstekrav for miljø og tildelingskriterium ble lagt fram. I vedtaket besluttet man å legge seg på det høyeste ambisjonsnivået. Valget av ambisjonsnivå ble av fylkesutvalget knyttet direkte til oppfyllelse av Parisavtalens 2-gradersmål. Resultatet var krav om en CO₂-reduksjon på minimum 55% og energibruk redusert med 25% og er dermed knyttet til ytelse fremfor å beskrive endelig teknisk løsning. Evalueringsmodellen vektet pris (70%), miljø (30% - fordelt på energieffektivitet 15% og miljøeffektivitet 15%).

Totalt 17 fergesamband ble inndelt i 5 kontrakter. Markedsdialogen ble gjennomført i forkant, i desember 2015. Markedet ble bedt om å gi tilbakemeldinger på utkast til konkurransegrunnlag. **Konkurranse med forhandlinger** ble valgt og anskaffelsene ble utlyst første halvår 2016. Fylkeskommunen mottok tilbud fra flere operatørselskap for hver av de fem kontraktene i konkurransen. Det er i regelverket fra 2017 større rom for å velge konkurranse med forhandling også for anskaffelser over terskelverdi. Vilårene for å kunne forhandle er altså ikke strenge og vil antakelig være oppfylt i de situasjonene hvor du har et reelt behov for å forhandle om tilbudene.

Fylkeskommunen fikk tilsagn om finansiell støtte fra Enova til å etablere ladeanlegg på land dersom tilbyderne valgte å tilby ferger med elektrisk fremdriftsteknologi. Til sammen ga Enova støttetilsagn på henholdsvis 133,6 og 140 millioner NOK for alle de 5 kontraktene. I

tillegg stilte fylkeskommunen krav om at operatør skulle søke støtte fra NOx- fondet for kostnader knyttet til miljøtiltak på fartøyene. Estimerte støttebeløp som tilbyders tilbudsløsning utløste fra de to nevnte støtteordningene inngikk i prisskjemaet og ble dermed hensyntatt i tilbudsevalueringen.

2. Ny løsning

For Rutepakke 1 med de syv største fergesamband ble tildelt Fjord1 som forpliktet seg til å redusere CO2-utslipp med 87 prosent og reduksjon av energibruk på 60 prosent sammenlignet med dagens ferger.

For Rutepakke 2 ble med fire fergesamband er tildelt Fjord1 som har forpliktet seg til å redusere reduksjon av CO2-utslipp med 90 prosent og reduksjon av energibruk 65 prosent sammenlignet med dagens ferger.

Rutepakke 3 med tre fergesamband er tildelt Norled som har forpliktet seg til å redusere energibruken med 58 prosent og CO2-utslippene reduseres med 86 prosent sammenlignet med dagens ferger.

For Rutepakke 4 med ett fergesamband ble tildelt Wergeland AS som forpliktet seg til å redusere CO2-utslipp med 88 prosent og reduksjon av energibruk med 67 prosent sammenlignet med dagens ferger.

For Rutepakke 5 med tre fergesamband ble tildelt Boreal Sjø AS som forpliktet seg til å redusere reduksjon i CO2-utslipp med 92 prosent og energibruk med 74 prosent sammenlignet med dagens ferger.

Fergene har oppstart i perioden fra 2018 til 2020.

Foto: Norled

Effekt: Dagens ferger i (2016) slipper ut CO2 tilsvarende de 800 bussene i Hordaland samlet. CO2-utslippene reduseres med 86-92 prosent. Energibruken reduseres med 58-67 prosent sammenlignet med dagens ferger.

Hordaland fylkeskommune fikk Zeros klimapris i 2016 med den begrunnelse at dette er et svært viktig foregangsprosjekt som viser kraften i å stille sterke miljøkrav i offentlige innkjøp. Tiltaket vil ha store ringvirkninger til andre fylkeskommuner og bidra til en grønnere skipsnæring.

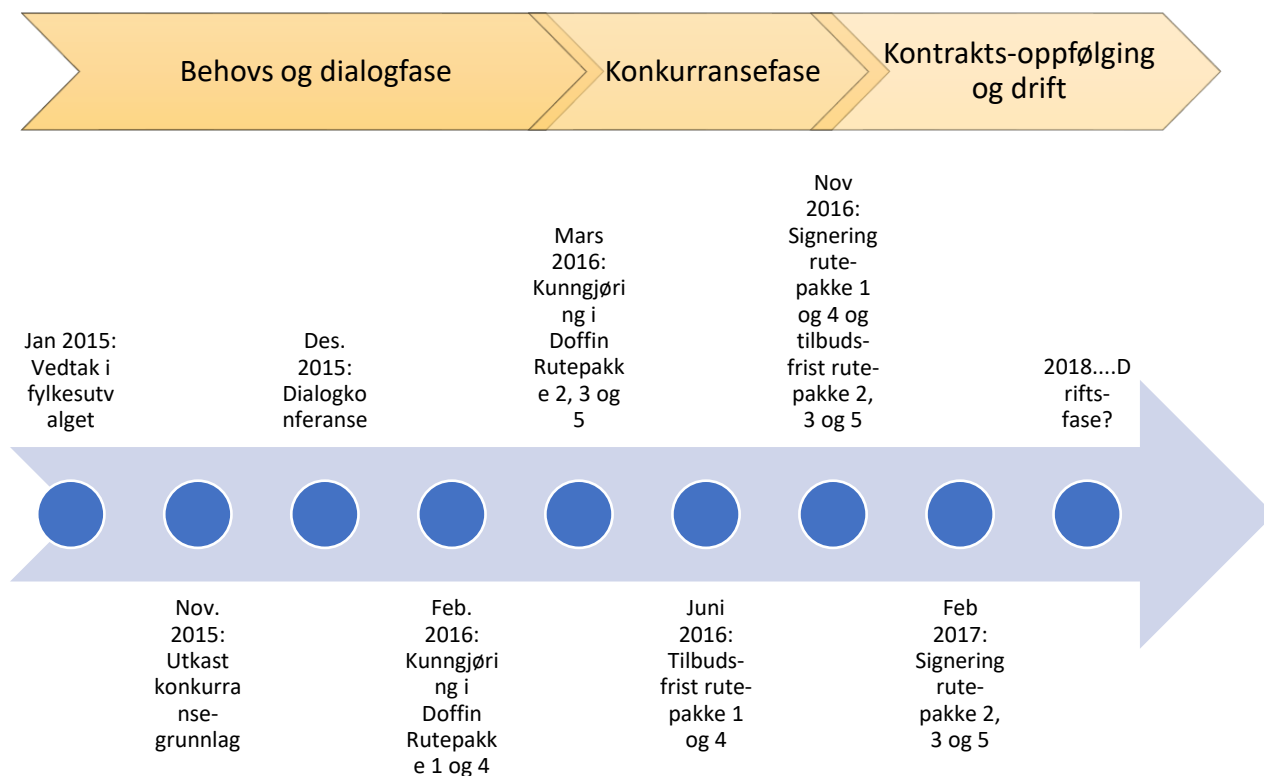
3. Effekter og tidslinje

Virkemidler:	Effekter	Kommentar
Energieffektivisering/kostnad	Det ble vesentlige merkostnader for 15 av de 17 sambandene.	Merkostnadene var forårsaket av en kombinasjon av miljøtiltak, kostnadsetterslep, inntekstetterslep, og uunngåelig fornying av fergeflåten som følge av forelda fergeflåte. Hvordan slike merkostnader kompenseres beskrives i regjeringens handlingsplan for grønn skipsfart.
Miljø- og klima	CO2- reduksjoner på mellom 87-92%. Energieffektivisering på mellom 58-75%.	Politisk forankrede miljøambisjoner i tråd med forpliktelsene i Parisavtalen.
Overføringsverdi og spredning	Løsningen Hordaland fylkeskommune har valgt bidrar til spredning av ny teknologi. Norge hadde bare en el-ferge og ingen hybridferger da Hordaland gikk til denne anskaffelsen.	Stor spredningseffekt ved at man fikk et bevis på at batteriferges kan fungere, både nasjonalt og internasjonalt.
Næringsutvikling og arbeidsplasser	Fylkeskommunen bidrar til grønne arbeidsplasser og grønn konkurransekraft, inkludert etablering av en batterifabrikk i fylket.	

Oversikt over ny løsning – rutepakke 1 - 5

Rutepakke	Antall fergesamband	CO2 effekt	Energi effekt	Tildelt
1	7	-87 %	-60 %	Fjord1
2	4	-90 %	-65 %	Fjord1
3	3	-86 %	-58 %	Norled
4	1	-88 %	-67 %	Wergeland AS
5	3	-92 %	-74 %	Boreal Sjø AS
Sum	17	86 – 92 %	58 – 74 %	

3.1 Tidslinje for ferjeanskaffelsen i Hordaland – konkurranse med forhandlinger

4. Linker og kontaktpersoner:

4.1 Linker og presentasjoner

Kunngjøring: <https://anskaffingar.hfk.no/Avantra/Customer/Hordaland/Modules/Purchase/Published/>
<https://www.skyss.no/konkurransegrunnlag>

4.2 Kontaktpersoner

Skyss: Karl Inge Nygård, leiar juridisk stab, Karl.Inge.Nygard@hfk.no

Difi: Odd Olaf Schei tlf. 9112 2747 / Helene Hoggen tlf. 4150 4078